

За результатами опитування банків, у II кварталі 2023 року тривало зростання обсягів та вартості зобов'язань. Майже всі фінустанови зазначили про зростання депозитів домогосподарств, вартість фондування від корпорацій також у цілому зростала. Це сприяло збільшенню обсягів запозичень від населення та бізнесу, а от обсяг оптового фондування скоротився за незмінного попиту та вартості таких ресурсів. У III кварталі банки очікують продовження цих тенденцій. Вдруге поспіль респонденти повідомили про зростання загальної строковості депозитів, що очікується і в наступні 12 місяців. Частка зобов'язань в іноземній валюті зменшилася. Обсяг капіталу за останні 12 місяців зріс у переважній більшості банків, респонденти прогнозують його збільшення і в майбутньому. Вартість капіталу далі зростала, проте окремі фінустанови очікують її зниження в наступні 12 місяців.

Зобов'язання

У II кварталі обсяги зобов'язань банків у цілому збільшилися. Майже всі фінустанови повідомили про зростання обсягу коштів клієнтів. Обсяг оптового фондування, що включає випуск облігацій, залучення кредитів міжнародних фінансових організацій (МФО) чи материнських банків, довгострокового рефінансування тощо, зменшується від початку повномасштабного вторгнення росії в Україну.

Банки зазначили, що визначальним чинником зростання коштів клієнтів був рівень відсоткових ставок за депозитами. Додатковими чинниками зростання обсягів залучень від домогосподарств стали регуляторні вимоги, від бізнесу – пропозиція самих корпорацій, наміри фінустанов змінити структуру фондування та регуляторні вимоги.

У III кварталі банки в цілому очікують зростання обсягу зобов'язань. На думку опитаних, кошти надходитимуть як від населення, так і від бізнесу, а обсяг оптового фондування дещо зменшиться.

У II кварталі лише 14% банків планували залучати оптове фондування в майбутньому. Це найнижчий показник від запровадження опитування у 2021 році. Проте 11% з них очікують залучити оптові кошти вже у III кварталі. Фінустанови переважно планують отримати кредити МФО, а дехто – субординований борг чи позики від материнських банків. Банки планують залучати оптові кошти через нецінові чинники та наміри узгодити строковість активів і зобов'язань. Але висока вартість таких запозичень стримувала попит на них.

У II кварталі за оцінками банків середня вартість фондування зросла. Про зростання ставок за депозитами для домогосподарств зазначило 95% банків – це чергове рекордне значення. Частка фінустанов, що відзначили

зростання вкладів бізнесу, менша та знизилася протягом кварталу. Вартість оптового фондування переважно не змінилася.

У III кварталі банки переважно очікують подальшого підвищення вартості депозитів населення. А от кошти бізнесу, як очікують респонденти, можуть стати дешевше. Ціна оптового фондування дещо зростає.

У II кварталі, за оцінками банків, частка фондування у валюті знизилася. Такі саме очікування значна частка респондентів має і на наступний квартал.

Другий квартал поспіль строковість фондування підвищується. За очікуваннями банків, ця тенденція зберігатиметься і в наступні 12 місяців.

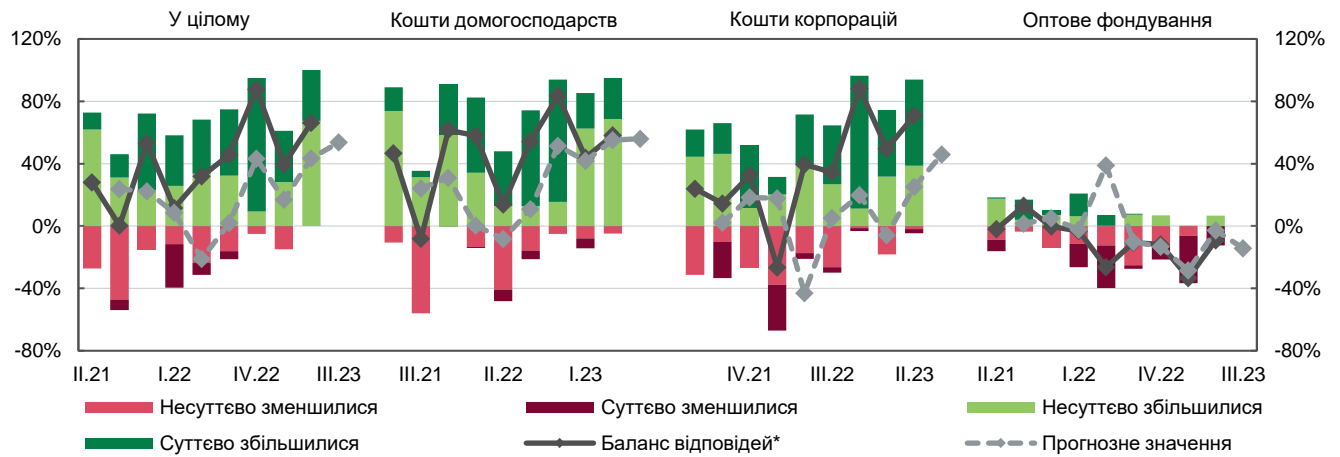
Капітал

Другий квартал поспіль 80% банків зазначають, що загальний обсяг їхнього капіталу за останні 12 місяців збільшився. Майже три чверті респондентів очікують у наступні 12 місяців подальшого зростання обсягу капіталу. Тренд триває вже два квартали поспіль після року негативних оцінок.

Респонденти вчергове назвали прибутковість єдиним чинником, що зумовлюватиме збільшення обсягу капіталу в наступні 12 місяців. У поточному опитуванні переважна більшість фінустанов не зазначала про наміри акціонерів збільшувати обсяг капіталу в наступні 12 місяців. Окремі респонденти зазначали, що скорочення обсягу капіталу можливе внаслідок зміни регуляторних вимог та погіршення стану економіки.

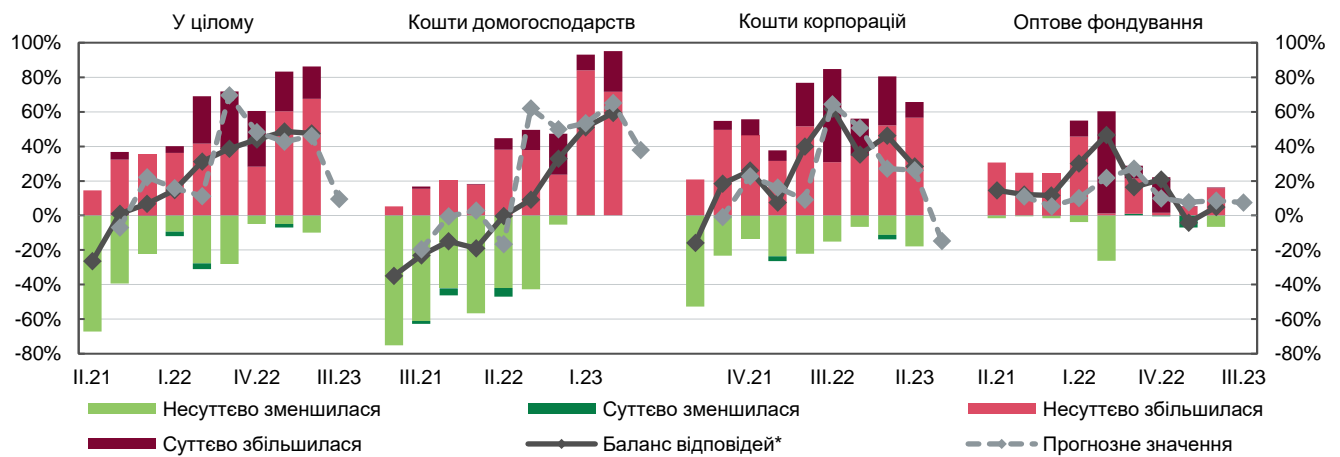
Стабільно висока частка респондентів відзначила зростання вартості капіталу протягом останніх 12 місяців. Однак надалі банки очікують на деяке здешевлення капіталу.

Графік 1. Зміна обсягів фондування банків

* Додатний баланс відповідей свідчить про збільшення обсягів фондування. Порядок розрахунку балансу відповідей наведено в [додатку: "Методологія та результати опитування"](#).

Графік 2. Зміна вартості фондування банків

* Додатний баланс відповідей свідчить про зростання вартості фондування.

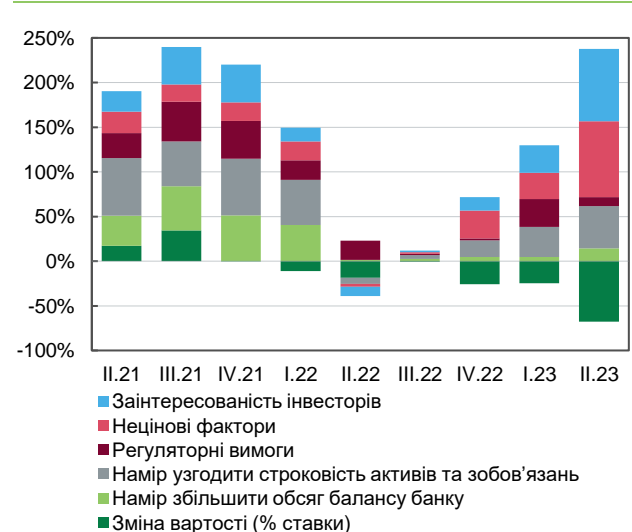
Графік 3. Вплив факторів на зміну обсягу залучених коштів (баланс відповідей*)

* Додатний баланс відповідей свідчить про позитивний вплив фактору на зростання обсягів залучених коштів.

Лінія – баланс відповідей обсягу залучених коштів, стовпчики – вплив факторів на зміну показника (сукупне значення показника може не дорівнювати сумі впливів окремих факторів).

Графік 4. Вплив факторів на зміну обсягу залучення оптового фондування в майбутньому (баланс відповідей*)

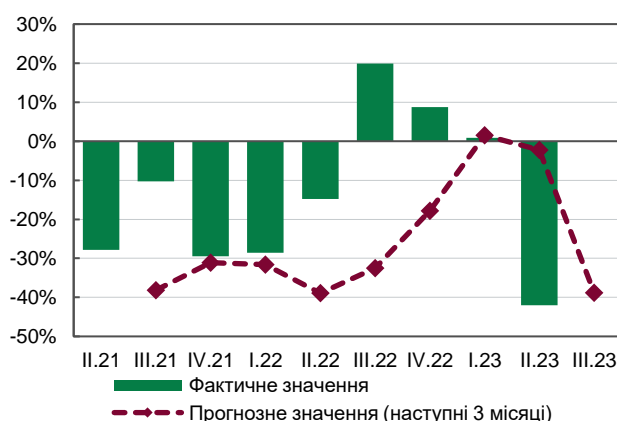

Графік 5. Зміна строковості фондування, залученого банками (баланс відповідей*)

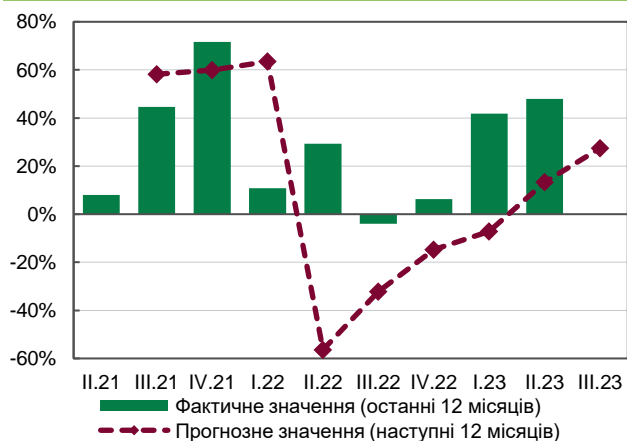
* Додатний баланс відповідей свідчить про зростання строковості залучених коштів.

Графік 6. Зміна частки фондування в іноземній валюті (баланс відповідей*)

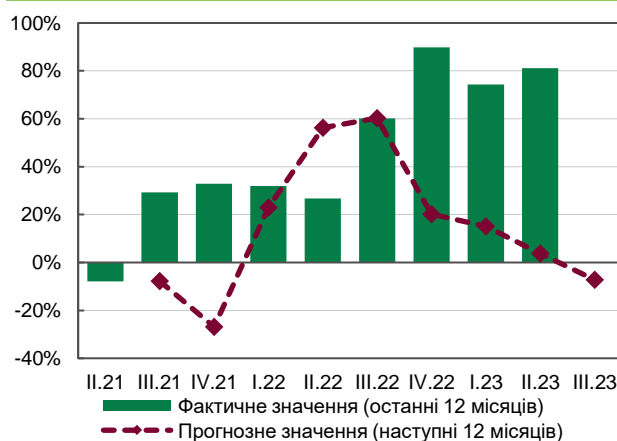
* Додатний баланс відповідей свідчить про зростання частки залучених коштів в іноземній валюті.

Графік 7. Зміна загального обсягу капіталу банків (баланс відповідей*)

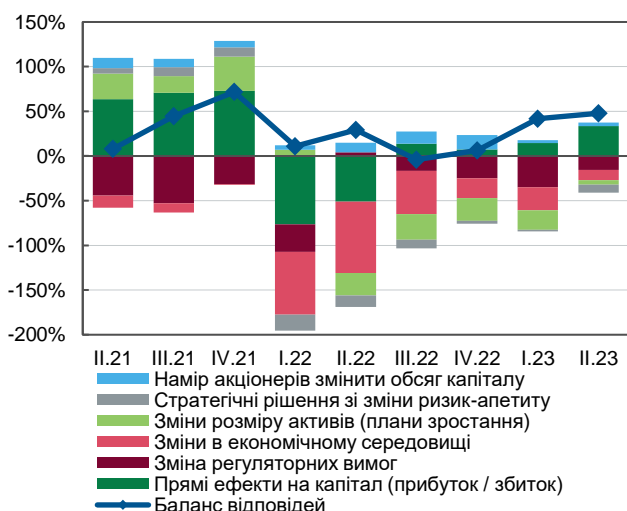
* Додатний баланс відповідей свідчить про збільшення загального обсягу капіталу.

Графік 8. Зміна вартості капіталу банків (баланс відповідей*)

* Додатний баланс відповідей свідчить про збільшення вартості капіталу.

Графік 9. Вплив факторів на зміну обсягу капіталу банків у наступні 12 місяців (баланс відповідей*)

* Додатний баланс відповідей свідчить про позитивний вплив на зміну обсягу капіталу банків.

Лінія – баланс відповідей зміни фактичного обсягу капіталу, стовпчики – вплив факторів на зміну показника (сукупне значення показника може не дорівнювати сумі впливів окремих факторів).

Додаток. Методологія та результати опитування

Кожен банк-респондент в особі менеджера з управління пасивами заповнював електронну анкету.

Для запитань із відповідями, упорядкованими за шкалою (наприклад, від “суттєво збільшився” до “суттєво зменшився”), розраховано показник “баланс відповідей”.

Запитання анкети стосуються змін за останні три місяці та очікуваних змін протягом наступного за звітним кварталом. Запитання з розділу “Капітал” стосуються змін протягом попередніх 12 місяців до опитування та наступних 12 місяців.

Для розрахунку агрегованого результату за всіма банками кожній відповіді присвоєно оцінку залежно від відповіді респондента і його ваги в загальній вибірці. Оцінки розміщені на шкалі від -1 до +1 залежно від напрямку зміни показника. Відповіді, які свідчать, що показник змінився суттєво, отримують удвічі вищу оцінку, ніж відповіді, що відображають несуттєву зміну. Відповідь

“зріс суттєво” матиме оцінку 1, а відповідь “зріс несуттєво” – оцінку 0.5.

Кожну оцінку зважено на вагу відповідного банку в загальній вибірці залежно від його частки в пасивах або коштах фізичних осіб/суб’єктів господарювання цієї вибірки. Сумарна оцінка за всіма банками становить баланс відповідей, який можна інтерпретувати як різницю між зваженою часткою респондентів, що звітують про збільшення певного показника, та зваженою часткою респондентів, що звітують про зменшення цього показника. Баланс відповідей може набувати значень у діапазоні від -100% до +100%. Позитивний баланс відповідей свідчить про те, що респонденти в цілому оцінюють/очікують зміну показника (обсягів та вартості фондування/капіталу, строковості запозичень тощо) у бік збільшення/посилення порівняно з попереднім кварталом. Детальнішу інформацію про те, як інтерпретувати баланс відповідей до кожного запитання, наведено в примітках до відповідних графіків.

Таблиця. Результати опитування

Баланс відповідей	2021			2022			2023		
	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
I. Зобов'язання									
1. Як змінилися обсяги фондування протягом кварталу, що закінчився?									
У цілому	28%	0%	53%	12%	32%	46%	88%	39%	66%
Кошти домогосподарств	47%	-8%	62%	58%	14%	54%	84%	44%	58%
Кошти корпорацій	24%	14%	33%	-27%	40%	34%	88%	50%	71%
Оптове фондування	-2%	13%	0%	-3%	-26%	-11%	-12%	-33%	-9%
2. Як зміняться обсяги фондування в наступному кварталі?									
У цілому	24%	22%	8%	-21%	2%	43%	17%	43%	54%
Кошти домогосподарств	24%	31%	0%	-8%	11%	51%	42%	55%	56%
Кошти корпорацій	2%	18%	18%	-43%	5%	20%	-6%	25%	46%
Оптове фондування	1%	5%	-2%	39%	-10%	-13%	-28%	-3%	-14%
3. Як у середньому змінилася вартість фондування протягом кварталу, що закінчився?									
У цілому	-26%	1%	7%	15%	31%	39%	44%	49%	48%
Кошти домогосподарств	-35%	-23%	-15%	-19%	0%	9%	33%	51%	59%
Кошти корпорацій	-16%	18%	26%	7%	40%	62%	35%	46%	29%
Оптове фондування	14%	12%	12%	30%	47%	16%	21%	-4%	5%
4. Як зміниться вартість фондування в наступному кварталі?									
У цілому	-7%	22%	16%	11%	70%	48%	43%	46%	10%
Кошти домогосподарств	-20%	-1%	3%	-17%	62%	50%	53%	65%	38%
Кошти корпорацій	-1%	23%	16%	9%	64%	51%	27%	26%	-15%
Оптове фондування	11%	5%	10%	22%	27%	10%	8%	9%	8%
5. Як зазначені фактори вплинули на обсяг залучених коштів домогосподарств протягом кварталу, що закінчився?									
Фактори попиту з боку банку									
Рівень відсоткових ставок порівняно з іншими видами фондування	4%	-17%	-30%	2%	-6%	29%	74%	65%	73%
Намір змінити частку ринку	19%	8%	7%	3%	3%	10%	12%	2%	5%
Регуляторні вимоги	2%	0%	4%	44%	37%	47%	39%	48%	61%
Намір змінити структуру фондування	29%	9%	-6%	7%	4%	18%	16%	18%	15%
Фактори пропозиції з боку вкладників									
Зміна депозитів домогосподарств, що не пов'язана з діями банку	22%	-5%	14%	29%	12%	-25%	72%	12%	17%

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
6. Як зазначені фактори вплинули на обсяг залучених коштів корпорацій протягом кварталу, що закінчився?										
Фактори попиту з боку банку										
Рівень відсоткових ставок порівняно з іншими видами фондування		5%	18%	2%	15%	8%	43%	38%	34%	54%
Намір змінити частку ринку		13%	8%	4%	0%	3%	4%	7%	3%	7%
Регуляторні вимоги		7%	0%	6%	29%	15%	20%	24%	36%	25%
Намір змінити структуру фондування		11%	-5%	-10%	0%	5%	23%	17%	27%	27%
Фактори пропозиції з боку вкладників										
Зміна депозитів корпорацій, що не пов'язана з діями банку		26%	17%	12%	-19%	18%	19%	53%	34%	40%
7. Як змінилася частка фондування в іноземній валюті в кварталі, що закінчився?										
У цілому		-28%	-10%	-29%	-29%	-15%	20%	9%	1%	-42%
8. Як зміниться частка фондування в іноземній валюті в наступному кварталі?										
У цілому		-38%	-31%	-32%	-39%	-33%	-18%	2%	-2%	-39%
9. Як змінилася строковість фондування, залученого в кварталі, що закінчився, порівняно з попереднім?										
У цілому		-12%	-11%	1%	-42%	-58%	-13%	-14%	19%	34%
10. Як зміниться строковість фондування протягом наступних 12 місяців?										
У цілому		-10%	3%	-5%	-31%	-35%	-18%	18%	43%	12%
11. Які фактори вплинули на плани залучення оптового фондування в майбутньому?										
Фактори попиту з боку банку										
Намір збільшити обсяг балансу банку		34%	49%	51%	40%	1%	3%	5%	5%	14%
Намір узгодити строковість активів та зобов'язань		64%	50%	63%	51%	-7%	4%	19%	34%	47%
Зміна вартості (% ставки)		17%	35%	0%	-11%	-19%	-1%	-26%	-25%	-68%
Нецінові фактори		24%	19%	21%	21%	-3%	2%	31%	30%	85%
Регуляторні вимоги		28%	44%	42%	22%	22%	2%	2%	31%	10%
Фактори пропозиції з боку вкладників										
Заінтересованість інвесторів		23%	42%	42%	15%	-11%	2%	15%	31%	81%
II. Капітал										
12. Як змінився загальний обсяг капіталу протягом останніх 12 місяців?										
У цілому		8%	45%	72%	11%	29%	-4%	6%	42%	48%
13. Як зміниться загальний обсяг капіталу в наступні 12 місяців?										
У цілому		58%	60%	63%	-56%	-32%	-15%	-7%	13%	27%
14. Як змінилася вартість капіталу протягом останніх 12 місяців?										
У цілому		-8%	29%	33%	32%	27%	60%	90%	74%	81%
15. Як зміниться вартість капіталу в наступні 12 місяців?										
У цілому		-8%	-27%	23%	56%	60%	20%	15%	4%	-7%
16. Які фактори вплинуть на зміну обсягу капіталу в наступні 12 місяців?										
Прямі ефекти на капітал (прибуток/збиток)		64%	71%	73%	-77%	-51%	14%	7%	14%	33%
Зміна регуляторних вимог		-44%	-53%	-32%	-31%	4%	-17%	-25%	-35%	-15%
Фактори попиту на капітал з боку банку										
Зміни в економічному середовищі		-14%	-10%	-1%	-70%	-80%	-49%	-22%	-26%	-11%
Стратегічні рішення зі зміни ризик-апетиту		6%	10%	10%	-18%	-13%	-10%	-3%	-2%	-9%
Зміни розміру активів (плани зростання)		29%	19%	38%	7%	-25%	-29%	-26%	-22%	-5%
Фактори пропозиції капіталу з боку інвесторів										
Намір акціонерів змінити обсяг капіталу		12%	9%	7%	5%	11%	13%	16%	3%	4%

Інформація про опитування

Національний банк України високо цінує участь банків в опитуванні в умовах воєнного стану.

3 липня 2021 року Національний банк України запровадив щоквартальне опитування банків про фондування. Основна мета – поглибити розуміння динаміки обсягів, структури та вартості зобов'язань і капіталу банків. Звіт охоплює узагальнені оцінки та очікування респондентів про обсяги, вартість, строковість різних видів зобов'язань і капіталу банків, а також чинників, що впливали на ці показники.

Звіт містить оцінки стану банківського фондування в II кварталі та очікувань на III квартал 2023 року. Узагальнені оцінки змін показників капіталу банків зазначено за останні 12 місяців та містять очікування на наступні 12 місяців. Опитування проводилося із 13 червня до 7 липня 2023 року серед менеджерів банків, відповідальних за управління пасивами. Відповіді надали 26 фінансових установ, їхня частка в загальному обсязі активів банківської системи становить 96%. Результати опитування відображають думку респондентів і не є оцінками чи прогнозами Національного банку України.

Опитування про банківське фондування стосовно очікувань у IV кварталі буде опубліковане в жовтні 2023 року.